

Pozor na možné neplatné kontroly kotlů – jak nenaletět podvodníkům a jak vybrat správného kontrolora

Všem provozovatelům kotlů a topidel na pevná paliva o příkonu 10 – 300 kW, napojených na teplovodní otopnou soustavu, zbývá posledních několik málo dní na to, aby si zajistili povinnou kontrolu svého zdroje, a to oprávněnou osobou – „Osobou způsobilou“ dle zákona č. 201/ 2012 Sb. (pokud tak již neučinili).

O těchto kontrolách, vyplývajících ze zákona o ochraně ovzduší, bylo v poslední době napsáno a namluveno víc než dost, takže by se dalo předpokládat, že odborná i laická veřejnost je dostatečně informována a vše bude probíhat bez větších problémů. Nicméně stávající průběh kontrol napovídá, že opak je pravdou.

Asi největším problémem jsou falešní kontroloři, kteří u důvěřivých a „neznalých“ provozovatelů provádějí kontroly, aniž by k tomu byli oprávněni. Takto provedené kontroly bývají zpravidla levnější, než kontroly provedené oprávněnou osobou, **nicméně z pohledu zákona jsou neplatné.**

Existuje také spousta provozovatelů, kteří si myslí, že se jich kontroly netýkají. A také je zde problém s časem, protože je víc než pravděpodobné, že pro enormní zájem o kontroly „na poslední chvíli“ se všechny kontroly do konce roku 2016 nestihnou.

Kontroly kotlů z pohledu emisí škodlivin, nikoliv celé otopné soustavy

Jak již bylo napsáno, kontroly se provádějí na základě zákona č. 201/ 2012 o ochraně ovzduší. **Cílem je provést kontrolu technického stavu a provozu všech spalovacích stacionárních zdrojů na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu 10 až 300 kW, sloužících jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu.**

Kontrola by měla ověřit, do jaké míry technický stav a provoz zdroje ovlivňují míru emisí škodlivin, které produkuje, a zda v něm není spalováno zákonem zakázané palivo.

Všechny kotle i topidla s výměníkem

Kontrola se týká všech zdrojů na pevná paliva napojených na teplovodní otopnou soustavu, tedy to znamená i **lokálních topidel s teplovodním výměníkem** (krbová kamna, krbové vložky). **U topidel s výměníkem platí pravidlo, že kontrolován musí být každý zdroj, jehož celkový jmenovitý příkon je 10 kW a více.** Pokud počítáme s účinností těchto zdrojů okolo 80 %, pak hovoříme o jmenovitém výkonu přibližně 8 kW. **Brán je celkový výkon, nezáleží na výkonu teplovodní části zdroje.** (něco do vody a něco do vzduchu = brán je součet obou částí zdroje)

Hlavní nebo záložní zdroj vytápění?

Zákon nerozlišuje mezi hlavním a záložním zdrojem. Pokud to tedy zjednodušíme, kontrolovány by měly být všechny zdroje, které jsou napojeny na **spalinové cesty, otopnou soustavu, napuštěny vodou** a tím i připraveny k provozu.

I nový kotel potřebuje kontrolu

Kontrola musí proběhnout jednou za 2 kalendářní roky, **nikoliv jednou v průběhu 24 měsíců**, s tím, že u již instalovaných zdrojů to musí být nejpozději do konce roku 2016. To tedy znamená, že doklad o kontrole musí mít i zdroj instalovaný např. 30. 12. 2016. Zde je častým omylem tvrzení, že u nově

instalovaných zdrojů by měl stačit protokol o uvedení zdroje do provozu. To je pouze doklad, že zdroj byl řádně instalován, řádně zprovozněn a předán k užívání provozovateli. Zákonná kontrola má ovšem zjistit, jak je zdroj skutečně provozován. Například, zda je spalováno předepsané palivo, či zda se nespalují odpady. **Zdroje uvedené do provozu po 1. 1. 2017 budou mít čas na provedení první kontroly 2 kalendářní roky od jejich spuštění.**

Provozovatel kotle nebo majitel?

Povinnost nechat si udělat kontrolu zdroje **mají jeho provozovatelé, nikoliv majitelé.** Spousta nájemců si myslí, že za kontrolu zdroje zodpovídá majitel nemovitosti. **Vlastník zdroje zodpovídá za kontrolu pouze v případě, že nelze přesně určit jeho provozovatele** (například pokud jeden zdroj vytápí více nájemních bytů a není smlouvou přesně určen jeho provozovatel).

Falešní kontroloři kotlů a topidel

Velkým problémem probíhajících kontrol jsou falešní kontroloři. Jak se dalo po zkušenostech s kontrolami komínů předpokládat, enormní poptávky po kontrolách kotlů zneužívá množství nepoctivých lidí i firem, které nemají pro provádění kontroly oprávnění, ale využívají neznalosti provozovatelů. **Kontrolu konkrétního zdroje může provést pouze osoba, která má ke kontrole oprávnění vydané výrobcem tohoto zdroje.**

Pokud u dveří zazvoní člověk, který se představí jako topenář či kominík a bez toho, aby věděl, jaký máte doma kotel, vám nabídne za zvýhodněnou cenu jeho kontrolu, dá se předpokládat, že se jedná o podvodníka.

Oprávnění pro kontrolu kotlů

Zákon přímo říká, že **oprávněná osoba = „Osoba způsobilá“ musí být proškolená výrobcem zdroje a má od něj uděleno oprávnění - certifikát k jeho instalaci, provozu a údržbě.** Pokud má provozovatel například doma zplyňovací kotel vyrobený firmou „ROJEK“, musí se kontrolor prokázat **„Oprávněním - certifikátem k instalaci, provozu a údržbě“** tohoto typu zdroje (tedy zplyňovacích kotlů „ROJEK“) vydaného pouze firmou ROJEK. **Nestačí předložit oprávnění vydané jiným výrobcem zplyňovacích kotlů.**

Nejčastějším způsobem neoprávněného provádění kontrol je právě prokazování se osvědčením platným pro daný typ zdroje, ale vydaným jiným výrobcem, než je výrobce kontrolovaného zdroje. Oprávnění může mít své identifikační číslo (není povinností) a dále by na něm mělo být uvedeno, pro jaké typy zdrojů výrobce oprávnění vydal. Většina **oprávněných osob** je uvedena v seznamech, které ve spolupráci s MŽP vedou [Asociace podniků topenářské techniky](#) a Kladstr Česká peleta na webu [Kvalifikování topenářů pro dotace a revize kotlů](#). **Přestože zápis do těchto seznamů není povinný,** je v nich registrována většina oprávněných osob. Seznamy „svých“ kontrolorů si samostatně vedou také všichni solidní výrobci.

Neznámý výrobce nebo neexistující oprávněná osoba

Pouze v případě, že výrobce není znám, nebo nemá v ČR vyškolené oprávněné osoby, může kontrolu kotle provést osoba, která má oprávnění od jiného výrobce na stejný typ kotle.

Jaké typy kotlů se kontrolují

Pokud hovoříme o typech kotlů, pak tyto jsou definovány v materiálu vydaném MŽP „Sdělení MŽP, odboru ochrany ovzduší k provozování a ke kontrole spalovacích stacionárních zdrojů o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším“.

Tento materiál je určen odborné veřejnosti (orgánům ochrany ovzduší, oprávněným osobám) i provozovatelům zdrojů a slouží jako jakýsi manuál k provádění kontrol. Jako typy kotlů jsou zde uvedeny:

- prohořivací,
- odhořivací,
- zplyňovací,
- kotle automatické se šnekovým dopravníkem,
- kotle automatické s rotačním roštem (myšleny kotle s bubnovým roštem typu Ekoefekt, Varimatik),
- kotle automatické přestavěné (myšleno dodatečně přestavěné u zákazníka z původního kotle),
- kotle automatické speciální (např. na štěpku nebo obilí),
- lokální topidla s výměníkem
- a jiný typ spalovacího zdroje (specifikaci musí uvést v osvědčení výrobce).

Jak identifikovat oprávněnou osobu = „Osobu způsobilou“

Nejlepším řešením je si nejdříve vyhledat ve výše uvedených seznamech, **či nejlépe vždy přímo u výrobce zdroje technika, který má pro váš kotel potřebné oprávnění - certifikát.** U kontrolorů, kteří obcházejí vesnici s tím, že provedou všem kontrolu kotlů (často i s doporučením starosty), buďte vždy velice obezřelí. Před samotnou kontrolou vyžadujte předložení oprávnění - certifikátu k instalaci, provozu a údržbě kotle **vydaného výrobcem vašeho kotle a zkontrolovat si případně jeho platnost.**

Bohužel se objevily již případy, kdy si **falešný revizor oprávnění stáhl z internetu a vydával se za osobu, na kterou bylo oprávnění vydáno.** Je proto vhodné vyžádat si ještě jiný identifikační doklad (občanský průkaz, řidičský průkaz aj.). **Výsledek kontroly musí být zaznamenán v „Dokladu o kontrole“.** Jeho přesné znění není ve stávajícím znění zákona definováno (počítá s ním až novela platná od 1. 1. 2017). Nicméně musí v něm být jasně uvedeny identifikační údaje oprávněné osoby (kontrolora), jakou firmou a na jaké zdroje bylo této osobě vydáno Oprávnění k instalaci, provozu a údržbě.

Doklad o kontrole kotle

V dokladu o kontrole musí být srozumitelně a detailně uvedeno, jak provozovatel plní ustanovení §17 zákona č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší. Mělo by zde být zodpovězeno na 5 základních otázek:

1. **zda je kotel instalován v souladu s pokyny výrobce a zákonem 201/ 2012 Sb.,**
2. **zda jeho technický stav vyhovuje pokynům výrobce a zákonu 201/ 2012 Sb.,**
3. **zda je provozován v souladu s pokyny výrobce a zákonem 201/ 2012 Sb.,**
4. **zda je spalováno výrobcem předepsané palivo, či zda bylo indikováno spalování odpadů nebo zákonem zakázaných paliv,**
5. **zda kotel splňuje požadavky přílohy č. 11 zákona 201/ 2012 (tedy, zda má tzv. „emisní“ třídu 3 a výše).**

Pokud kotel nevyhovuje v některém z prvních 4 parametrů, je to porušení zákona a důvod k zahájení správního řízení. Ovšem protokol zůstává provozovateli kotle a kontrolorův výsledek prohlídky nikde nehlásí. Takže o porušení zákona se pověřený orgán státní správy dozví pouze v případě, že provozovatel na sebe upozorní kouřícím komínem a bude vyzván k předložení dokladu o kontrole.

Pokud kotel nevyhoví v bodě 5 (požadavkům přílohy č. 11), je to pouze konstatování (a upozornění pro provozovatele), že kotel nebude moci být provozován po 1. 9. 2022.

Vše má být potvrzeno podpisem a razítkem kontrolora.

Nezapomeňte na daňový doklad o zaplacení kontroly

Prokáže-li se, že kontrolu provedla osoba bez patřičného oprávnění, může doklad o zaplacení sloužit jako důkaz, že jste si nechali udělat kontrolu v dobré víře a byli jste podvedeni. A také může sloužit ke stíhání falešného kontrolora za podvod, k podání podnětu na ČOI či finanční úřad. **Z pohledu znění zákona je kontrola provedená osobou bez řádného oprávnění neplatná**, nicméně zákon zatím obecně nedefinuje žádný postih pro falešného „kontrolora - revizáka“. Náhradu případné škody by bylo zřejmě nutné uplatňovat přes soudní řízení. **Novela platná od 1. 1. 2017 již počítá s postihem ve výši až 50.000,- Kč.**

Co když kontrolu nestihnu do konce roku?

Pokud vámi vybraná (u výrobce vašeho kotle ověřená) oprávněná osoba nestihne z časových důvodů provést kontrolu do konce roku 2016, je lepší než podlehnout náhodnému kolemjdoucímu „kontrolorovi - revizákovi“, **nechat si od vybraného technika potvrdit objednávku kontroly s tím, že bude provedena počátkem roku 2017 v nejbližším možném termínu.**

Z pohledu zákona to není čisté řešení, nicméně je lepší, než neplatná kontrola provedená v čas. Neprovedení kontroly do konce roku 2016 je dle znění zákona o ochraně ovzduší pro fyzické osoby **přestupkem, za který lze uložit pokutu do 20.000,- Kč.**

Dá se předpokládat, že v tomto přechodném hektickém období budou mít obce s rozšířenou působností po jistou dobu pro malé zdržení pochopení, zvláště pokud bude díky objednávce projevna dobrá vůle nechat si kontrolu zrealizovat v nejbližším možném termínu. **Rozhodující ovšem bude, jakým způsobem svůj zdroj provozujete. Tedy zda na sebe sami neupozorníte kouřícím komínem či podezřelým zápachem z něj vycházejícím.**

Zdroj informací:

<http://vytapani.tzb-info.cz/kotlikove-dotace/15056-nealetne-kontroly-kotlu-jak-nealetet-podvodnikum-a-jak-vybrat-spravneho-kontrolora>

Datum: 5.12.2016 | Autor: Ing. Zdeněk Lyčka

[TZB-info](#) / [Vytápění](#) / [Kotlíkové dotace](#) / Neplatné kontroly kotlů – jak nenaletět podvodníkům a jak vybrat správného kontrolora